

BESLUT

Datum

2006-12-18

Dnr

511-4811-2005

1(7)

Naturvårdsenheten

Cecilia Nygren

0155 - 26 40 00

Enligt sändlista

Bildande av Ritorps naturreservat i Katrineholms kommun

Länsstyrelsens beslut

Med stöd av 7 kap. 4 § miljöbalken (1998:808) beslutar länsstyrelsen att förklara det område som avgränsats på bifogad karta, bilaga 1, som naturreservat, med föreskrifter och skötselplan enligt nedan. Reservatets gränser utmärks i fält.

Reservatets namn skall vara *Ritorps naturreservat*.

Översiktskarta

Postadress
611 86 NYKÖPING
Organisationsnr
202100-2262

Besöksadress
Stora torget 13
Postgiro
35174-2

Telefon
0155 - 26 40 00 växel
Bankgiro
5051-8653

Telefax
0155 - 26 46 16
Internet
www.d.lst.se

E-post
lanstyrelsen@d.lst.se

Uppgifter om reservatet

<i>Objektnummer</i>	04-02-113
<i>Län</i>	Södermanland
<i>Kommun</i>	Katrineholm
<i>Socken</i>	Julita
<i>Lägesbeskrivning</i>	Cirka 4,7 km norr om Julita kyrka
<i>Terrängkartan</i>	Katrineholm 9G NV
<i>Fastighetskartan</i>	10622
<i>Areal</i>	14,4 ha, varav allt land
<i>Fastigheter</i>	Del av Julita-Berga 1:1, Kil 1:1, 2:1, Nybble 1:1. Samfällad mark till Källarboda, Berga m fl skifteslag
<i>Nyttjanderätter/servitut</i>	Del av samfällad väg ingår i reservatet. Nybble 1:1 belastas av ledningsrätt tele 0483-02/45. Jaktarrenden.
<i>Förvaltare</i>	Länsstyrelsen

Syfte

Syftet med reservatet är att:

- skydda ett område med värdefull gammal talldominerad barrblandskog
- strukturer som död ved och gamla träd ska förekomma i en för livsmiljöerna gynnsam omfattning
- typiska arter som t ex tallticka ska ha gynnsamt tillstånd
- friluftsliv som grundar sig på allemansrätten ska kunna bedrivas i hela reservatet och besökare ska kunna uppleva en gammal skog genom en stig som slingrar sig genom området.

Beskrivning av reservatet

Ritorps naturreservat är ett litet skogsområde som ligger på Nordiska Museets ägor norr om Julita gård i Katrineholms kommun. Reservatet består av två delar: en större del väster om vägen vid gården Ritorp och en mindre del öster om vägen.

Området domineras av gammal högvuxen barrblandskog där framförallt tallen har nått en imponerande ålder och höjd. Medelåldern i den centrala delen av reservatet (väster om vägen) bedöms vara 160 år men med inslag av tallar som är betydligt äldre. En markerad vandringsled slingrar sig mellan stora tallar och mosklädda stenblock in i den äldsta delen av skogen. På marken och på stenblock i den centrala delen av reservatet växer en ymnig välutvecklad mossmatta av främst väggmossa och husmossa men även mattor av kammossa. Förutom de många äldre tallarna är inslaget av olikåldrig gran stort och det finns även ett litet inslag av asp, björk, ek och rönn. I busk-

skiktet finns sparsamt med en. Död ved finns i form av torrträd, högstubbar och lågor, rikligt be-
vuxna med vedsvampar. Bohål är uthackade i många träd. Området är bitvis mycket blockrikt
och ibland svårframkomligt. Viktiga livsmiljöer för t ex vedsvampar och insekter är de gamla
träden och den döda veden som finns spridd i området. Inom reservatet växer på flera ställen
gammelskogens egen orkidé knäroten. Knärot är en växt som i dagens brukade skogar har svårt
att klara sig eftersom den är anpassad till gammal skog. På marken i de täta mossmattorna hittas
även grönpörlan som också trivs bäst i den gamla relativt skuggiga barrskogen. Växande på de
gamla tallarna återfinns talticka på flera ställen och på marken har den vackra blomkålssvampen
hittats som lever som parasit på tallrötter.

De höga naturvärdena är knutna till den gamla skogen med sina strukturer i form av ståen-
de och liggande död ved, gamla tallar och granar, stenblock och träd med bohål. För att
gynna de äldre tallarna och för att skapa död ved kommer skötselinsatser som t ex ring-
barkning eller plockhuggning av gran att göras i reservatet. Skötseln för hela naturreserva-
tet beskrivs i skötselplanen, bilaga 2. Förutsättningarna för att bevara värdena i reservatet
anses vara goda om föreskrifterna efterlevs och skötsel sker i enlighet med skötselplanen.

Skälen för beslutet

På grund av områdets höga naturvärden och behov av långsiktigt skydd bedöms ett förord-
nande som naturreservat ge de bästa förutsättningarna att bevara området.

Länsstyrelsen finner i enlighet med 5 § förordningen (1998:896) om hushållning med
mark- och vattenområden m.m. att beslut om att avsätta området som naturreservat är väl
förenligt med en från allmän synpunkt lämplig användning av mark- och vattenresurserna
samt med den för området gällande kommunala översiktsplanen. Beslutet överensstämmer
också med miljökvalitetsmålet "Levande skogar".

Föreskrifter

Med stöd av 5, 6 och 30 § § miljöbalken föreskriver länsstyrelsen följande.

A Föreskrifter enligt 7 kap. 5 § miljöbalken om inskränkningar i rätten att använda mark- och vattenområden

Det är förbjudet att inom reservatet

1. uppföra byggnad eller anläggning.
2. anlägga väg.
3. anlägga luft- eller markledning med undantag av markledning längs befintlig väg.
4. anlägga stängsel eller hägnad.
5. anordna upplag.
6. borra, gräva, schakta, utfylla, tippa, dika eller dämna.
7. avverka eller utföra annan skogsbruksåtgärd.
8. ta bort eller upparbeta dött träd eller vindfälle.
9. framföra motordrivet fordon utanför bilvägarna annat än vad som krävs för skötsel av intilliggande jordbruksmark, samt för uttransport av fäلت vilt med s.k. älgragare eller motsvarande.
10. använda kemiska eller biologiska bekämpningsmedel.
11. kalka eller gödsla mark eller vatten.

Ovanstående föreskrifter skall inte utgöra hinder för

- underhåll av befintliga vägar och ledningsgator.
- röjning av träd eller grenar som hindrar driften av intilliggande jordbruksmark.

B Föreskrifter enligt 7 kap. 6 § miljöbalken om förpliktelser för ägare och innehavare av särskild rätt till fastigheten att tåla visst intrång

Ägare och innehavare av särskild rätt förpliktas tåla att följande anordningar utförs och åtgärder vidtas för att tillgodose syftet med reservatet:

1. Utmärkning av reservatet.
2. Uppsättning av informationstavlor.
3. Anläggande av parkeringsplats.
4. Markering av stig.
5. Genomförande av skötselåtgärder som t ex ringbarkning och plockhuggning.
6. Genomförande av undersökningar av djur- och växtarter samt av mark- och vattenförhållanden.
7. Allt utfallande gagnvirke i samband med naturvårdsåtgärder som utförs med stöd av föreskrifter och skötselplan tillfaller förvaltaren.

C Ordningsföreskrifter enligt 7 kap. 30 § miljöbalken om rätten att färdas och vistas inom reservatet samt om ordningen i övrigt inom reservatet

Det är förbjudet att inom reservatet

1. bryta kvistar, fälla eller på annat sätt skada levande eller döda stående och

- omkullfallna träd och buskar.
2. fånga och insamla ryggradslösa djur på sådant sätt att deras biotoper eller reproduktionsmiljöer skadas eller förstörs.
 3. skada, plocka eller samla in växter eller växtdelar. Bär, matsvamp och blom-plockning för eget behov är dock tillåtet.
 4. sätta upp tavla, plakat, affisch, skylt eller göra inskrift.
 5. utan länsstyrelsens tillstånd anordna lägerverksamhet.
 6. utan länsstyrelsens tillstånd anordna tävlingar.

Ovanstående föreskrifter under A, B och C utgör inte hinder för förvaltaren, eller den som förvaltaren utser, att utföra de åtgärder som erfordras för reservatets vård och skötsel.

Andra föreskrifter som gäller för området

Länsstyrelsen vill erinra om att utöver reservatsföreskrifterna gäller även andra lagar, förordningar och föreskrifter för området. Av särskilt betydelse för syftena med reservatet är bl.a.:

Artskyddsförordningen (1998:179) och Naturvårdsverkets föreskrifter (NFS 1999:7) om artskydd med bestämmelser om fridlysning av orkidén knärot.

Fastställelse av skötselplan

Med stöd av 3 § i förordningen (SFS 1998:1252) om områdesskydd enligt miljöbalken m.m. fastställer länsstyrelsen bifogad skötselplan.

Ärendets handläggning

Reservatet är beläget på mark som ägs av Nordiska Museet. Området har länge gått under namnet "Eriks reservat", nämnt efter en tidigare skogsvaktare. Den gamla barrskogen vid Ritorp uppmärksammades genom skogsstyrelsens nyckelbiotopsinventering 1995, då större delen av reservatet klassades som nyckelbiotop. På grund av de höga naturvärdena har länsstyrelsen funnit det angeläget att ge området ett långsiktigt och lagstadgat skydd som naturreservat. Förhandlingar med markägaren inleddes 2004. Länsstyrelsen gav i maj 2005 Svefa AB i uppdrag att utföra en värdering av det intrång som förslaget till reservatsföreskrifter innebär för fastigheten. Markägaren har genom avtal 2005-12-01 godtagit reservatets bestämmelser. Ersättning har utgått till markägaren för de inskränkningar i rätten att utnyttja området som reservatsbildningen föranleder. Marken som ingår i reservatet skall således äganderättsmässigt fortfarande höra till fastigheten.

Vid en intresseprövning mot enskilda intressen som länsstyrelsen har gjort enligt 7 kap. 25 § miljöbalken, bedöms att de inskränkningar som föreslås i enskilds rätt att använda marken, inte går längre än vad som krävs för att syftet med skyddet ska tillgodoses.

En del av den samfälliga vägmarken till Källarboda, Berga m fl skifteslag ingår i reservatet. Delaktigheten har inte i detalj utretts. Alla fastigheter som berörs av reservatsbildningen har del i samfälligheten.

BESLUT

6(7)

Datum

Dnr

2006-12-18

511-4811-2005

En starkströmsledning går genom reservatet i nord-sydlig riktning. Rättigheten är inte inskriven i de fastigheter som berörs (Kil 1:1, 2:1 och Nybble 1:1). Ledningen är framdragen av Julita eldistributionsförening. Många av fastighetsägarna var medlemmar i Julita edf, vilket medförde att det inte tecknades några avtal. Katrineholm Energi AB förvärvade Julita edf, under slutet av 1990-talet.

Reservatet delas av en äldre vägsamfällighetsväg gjord enligt enskilda väglagen år 1971 (04-VÄG-1288). Förvaltningen sker av Lövåker-Hyttans vägsamfällighetsförening och finns med i Vägverkets förteckning över bidragsvägar. Om det visar sig lämpligt kan reservatet anslutas med andelstal till gemensamhetsanläggningen.

Enligt 27 § verksförordningen (1995:1322) skall länsstyrelsen göra en konsekvensutredning av de föreslagna föreskrifterna som riktar sig till allmänheten. Föreskrifterna innebär vissa vistelsebestämmelser för allmänheten i området. Syftet är att trygga ändamålet med reservatet så att skador på naturvärdena inte uppstår. Länsstyrelsen har gjort bedömningen att påverkan på allmänhetens friluftsliv är mycket begränsad. De föreslagna föreskrifterna bedöms inte medföra några kostnader av betydelse för vare sig allmänheten, markägarna eller kommunen. Kostnaden för skötsel och skyltning finansieras genom Naturvårdsverkets anslag för skötsel av skyddade områden.

Förslag till beslut och skötselplan skickades ut på remiss till berörda sakägare, Katrineholms kommun samt några ideella föreningar under tiden 2006-11-06 till 2006-12-06. Fle-
ra remissinstanser har lämnat synpunkter och en del av dessa har beaktats.

Beslutande i detta ärende har varit länsråd Kurt Ekelund. I den slutliga handläggningen har Camilla Ährlund samt Cecilia Nygren deltagit, den sistnämnda som föredragande.

Kurt Ekelund
Länsråd

Cecilia Nygren
Naturvårdshandläggare

Detta beslut kan överklagas hos regeringen, Miljö- och samhällsbyggnadsdepartementet, se bilaga 3.

BESLUT

7(7)

Datum

Dnr

2006-12-18

511-4811-2005

Bilagor

1. Beslutskarta
2. Skötselplan
3. Hur man överklagar
4. Konsekvensutredning
5. Fastighetsförteckning